

neutralització moderna, que fa el castellà, entre *v* i *b*.⁴

¹ Em. Casanova em diu que ell l'hi ha constatat, però pron. *adzúbia* com pertot. — ² Asín, endemés, està tan poc informat que copia l'error de còpia d'Escolano, car, ultra *Adsubia*, posa un fantàstic *Adzaira atribuïnt a aquesta corrupta grafia una etimologia ar. *zuhaira* 'la bona nit' (!). — ³ A honor de SGuarner, i fins d'Asín, reconec que no foren els únics a caure en aquest parany para-etimològic. El mot àr. *zāwiya* «eremitorio, monasterio» existeix indiscutiblement: en donen testimonis Ga. Gómez (*Al-And.* xxxvii, 422n.), Vallvé (*Al-And.* 1972), i David Lopes (*RHi.* ix, 54), citant-lo en Ibn-Mas'ūd *Al-Qartagení* (S. xi); jo mateix, no em dol de reconèixer que l'he trobat en l'Idrissí (p. 180.11 del text àrab = 17.169 de la trad.). Val a dir que el resultat fonètic almenys en part d'aquests casos és amb *o*, com cal esperar: *Azoia* o *Zoia* a l'Algarve (D. Lopes), *Punta de la Azohía* (en el text del Qartagení, segons Torres Fontes, *Al-And.* 1972, 166). ⁴ No silenciem, però, que segons la *Ibata* d'Aben Alkhatib hi havia una *zawiya* ermitatge musulmà (*Descr. del R. de Gran., según los Arabes*, 2.ª ed., p. 280) en els afores de Granada; i que Simonet creu que es tracti precisament de la Zubia de la Vega, que jo recullo en Pz. de Hita. Però és de témer que, en identificar aquests llocs, Simonet hagi cedit al mateix miratge etimològic que enlluernà Sanchis Guarner.

Aubadera (Benissanet), V. *Àlber* (Albareda) *Aubals* (Ebre), V. *Albal*

AUBÀS

Nom d'un petit veïnat del terme de Coll de Nargó. PRON. POP. *aubàs*. Segurament coincideix amb l'antiga vila d'Albàs, que l'*Espill* de Castellbò assigna a la batllia de Coll de Nargó. Al S. xv tenia Albàs quinze cases, però era ja despoblat l'any 1518, per tal com l'*Espill* diu: «Lo lloch de Albàs per semblant és despoblat, en lo qual solia haver quinze alberchs» (Baurat, *Espill Castellbò*, 39). El Capbreu del vescomtat de Castellbò, de 1493-1494, deixava encara constància del pagament d'un delme en aquest poblet: «E digueren que los canonges de Organyà prenen cert delme en lo loch de Albàs, qui és dins lo terme de dita batllia, más no sabien si és feu o carlania, o no» (Baurat, *Capbre de Castellbò*, 126).

És uns 12 k. al SO. de Coll de Nargó, i per tant tira ja cap al vessant N. de la Serra d'Aubens.

L'ètim, tant de l'actual *Aubàs* com de l'antic *Albàs* i de la sèrie de topònims relacionats que estudiem en aquest article, podria ser l'adjectiu ALBARIS 'blanquinos', tan estès en romànic. Aleshores tindríem interpretacions com les següents: *Castaubàs* 'costa blanquinos', *Puidobàs* 'puig blanquinos', *Riudeobàs* 'riu blanquinos'.

En algun d'aquests casos, com l'*Albar de Llecai*, no

hem de descartar que es tracti del nom comú *albar* que designa en el català d'algunes zones l'*àlber*, arbre semblant al pollancre. En el cas d'*Aubàs* potser podríem partir del plural *albars*. La pèrdua de la *r* i la vocalització de *l* en *u* són fenòmens corrents en el català del Principat. La *-r* es mantingué ferma fins cap a 1500, però *-rs* es reduí a *-s* des de segles abans (i això àdhuc en valencià). Joan Coromines explica el dialectal *albar* com el resultat d'una crisi formal soferta pel cat. *àlber*, degut a la qual fou substituït per formes quasi homònimes (cf. *DECat*, s. v.), entre elles *albar*. Actualment *albar* (pron. *albá*) és un apellatiu freqüent a bona part de l'Alt Pallars: Espot, Vall d'Assua i Vall de Cardós. La forma *albar* sembla haver ocupat una extensa zona, des de Sant Martí del Bas (millor seria escriure Sant Martí d'Albars) fins a Jaca, al Pirineu aragonès, si bé no a tot arreu designa la mateixa realitat: «a l'alt Aragó, de cap a cap, *albar* és el bedoll, almenys fins a Jaca: ho observo a Saünc, Plan, Bielsa, Torla, Linás de Broto i a tota la Vall de Tena» (*DECat* i, 145b50). Pel Nord, la zona s'endinsa en el Comenge, on l'*aubà* és el «viburnum opulus». Val a dir que potser l'explicació d'*albar* com fruit de la substitució d'*àlber*, no és necessària per al domini aragonès: aquí el llatí tardà *ÁLBARUS* podia donar el proparoxíton *álbaro i, donada la tendència aragonesa a l'accentuació paroxítona, podia obtenir-se *albáro abans que es produís l'apòcope de la vocal final.

Poden estar relacionats amb aquest *Aubàs* els següents topònims:

Sant Martí del Bas. Poble de la comarca d'Osona, si bé està tocant ja al Berguedà. De fet és del partit judicial de Berga i el seu terme limita en part amb el de Prats de Lluçanès. La falsa separació que ha convertit Sant Martí d'Albars en Sant Martí del Bas s'explica pel caràcter de la vocal neutra del català oriental, que ha permès de confondre la síl·laba *Al-* amb l'article *el*. Ja figura com paròquia vigatana, S. XII, *Albars* (doc. I) i *Albers* (doc. II) p. p. Pladevall n.º 277. *Albares* a. 988 (*Dipl. Cat. Vic*, § 536).

Riudeobàs. Casa vora del barranc de Passarella (SGE, 291, 52-59) aproximadament a 1 k. al SE. de Bassella (Urgellet). Oït *ridobàs* a Bassella (1989). Sembla clar que pot tractar-se d'una evolució de **Riu d'Albars* 'riu d'àlbers'. És probable que aquest fos el nom del barranc i que després s'apliqués a la casa. No cal descartar tampoc la interpretació *Rius Albars 'rius blanquinosos', convertit en **Riu d'Albars* per un fet dissimilatori com el que explichem a *Puidobàs*.

⁵⁰ *Albar de Llecai*, l'. És el nom d'una pda. de Seurí (Alt Pallars). El recull Joan Coromines al *DECat* i, 145b33, amb el comentari «és una partida on em diuen que hi ha molts *albàs*».

Castaubàs. Nom d'un cim al terme de Betesa, entre el Tossal de Sant Marc i Santifonts, en el límit amb el terme de Soperuny. Hi hem oït en diverses ocasions *kastaubàs*. No seria forçat pensar en *Quasta* (II. COSTA) per explicar el que sembla ser el primer terme d'aquest compost. *Las Quastas* és el nom d'un indret a Ovis, no gaire lluny de Castaubàs. **Quastau-*